Quotidiano: *La Nuova Sardegna*
Data: 13 maggio 2003
Pagina: 37

LA NUOVA Nova Sardigna

Boghes de oe

contivizu de Paulu Pillonca

A cumone cun Regione Sarda Assessoradu de sa Cultura (art. 14 L. R. 26/97)

Bizas e bisiones noales in sa poesia de Mariagrazia Dessì

Avrèschidas in chelos de néula

Sas anderas de sa vida sos anneos de su dolu

Mariagrazia Dessì a sa presentada de sa regolta sua in Barcellona e cun su maridu Paulu Cossu

Mariagrazia Dessì cun su professore Juanne Lilliu

DOLIANOVA. It'est sa musica de sas peràulas, in sa criasione de una poesia? In mesu a su mistèriu chi ghiat sos fasèdos de unu poeta, est cuddu prendàriu chi finas a candu no resessis a la cantare versu pro versu cheret narrer chi no est congruda. Sa peràula si faghet libera cun su sonu, est sa musica chi li dat "indipendentzia" e alas pro iderrer sos bolos suos in libertade. Mariagrazia Dessì sabit camineras segretas e pagu apetigadas in sa relata sua cun su mistèriu de su nàschere de sa poesia. A sa moda de sos antigos: si no est cantada no podet esser poesia. A sa musica de una criasione sua "Torra immoi", versos chi dan su tìtulu a una regolta de poesias- b'an postu manu Franco Madau e Piero Marras in s'òbera noa de su cantadore de Tuili, "Cara'e luna". Ma sa musica chi bi ponet issa tenet un'àteru ammasso, unu sonu'arriadu de misteriosu: su sonu de s'intragna. Lenu, su pius, ma a bortas fusche e a bortas ràschidu. Che unu rùmiàdu murmutadu subitamente dae una mama a su fiagheddu in su jòguliu jòguliu: che i su sonu chi faghet s'abba de unu riàulu candu tzirapat a sas pedras. Un'arrejonada cun Mariagrazia Dessì est semper un'imbentu bàs, sas rispostas chi dat issa si distinghen pro friscura e pro sonos peràuli assimìnzu su cumpare betzos.

Mariagrazia impitat pagas peràulas; raridade abberu in persones intrigadas a unu fàulas. E no che los imbolat a s'arriu, sos fasèdos. Su de cherer mustrare est pro issa su mistèriu e un istadu manzanu. Si la dias pònnere a sèberu cun àteru sole o umbra, no bi fiat nendeore de persona malàida: s'umbra, cheste dualu. "E sendalu acuegei medàus candu a dia fiant kamineradas, i dumìnia est su tempus nòu". Issa: "Comente cun s'esseràt sos sàberu in segretesa, un'àteru ieri acumpanzu a mesu-sa arrejonada cun sa rejone

E lassu chi sigat sa luna

Siddada a sa funi
de unu respiru
nci torru
a sunconis
aintru de mei:
retonera sigura
cun mantu e peis.
E lassu chi sigat su luna
in cussu sperrumu 'e sonnu
a smenguai fraca fraca
cun-d-unu bàsidu longu.

No sciu si seu

In sa bìngia sperdìa
no sciu si seu
a istre o in forasde costa di.
Cun sa calleìa 'e austu
alluinada camminu
concas a s'irtimu soli
arrùbiu calendi.
Màrigas, pratus
e testas pintaus
arregonas de su tempus
e de s'aràu
luxuat con su primu truiu
arrùbiu coendi.

Pregadoria

Fuendi po fàmiri
e disiperu
no arrisi is pipius
a pulaprocceddu.
Chini si 'ollat chi siast
bessind'a foras
e sa di a s'imbressi
bistinti crasi.
Ca funi de nuncu
si chi atutent is coddus
e a brenti prena
nci passant a innanis.

Torra immoi

Torra immoi
ca is pilus funi ancora
nieddus che-i sa notti,
is dentis biancus
che mindula frisca,
su boxi alligra
che arriu de monti.
Torra immoi:
is frenos de su tempus
seu ifrendi a fortì
e mi sanguinant is manus.
Torra immoi:
m'ao agatai trasporenti
baddendi a hui 'e luna.

CHIE EST

Cantadora de mistèrios antigòrios

DOLIANOVA. Joan Armangué i Herrero, professore catalanu de s'Universidade de Casteddu, at traduìdu in tìnba sua sa regolta "Torra immoi" de Mariagrazia Dessì. E issa est andada a Barcellona pro sa presentada. Un'imprenta distinta dae sa prima, chi fut un'istrina de su maridu Paulu Cossu, aparitzada in sa tipografia sua de Dolianova. In custa, semper pro sa matessi imprenta, a costazu de sa'ortadura in catalanu, sas poesias sun traduìdas in italianu puru e sa cobertina est ondrada dae un'iscultura de sa sorre Maria Vincenza. Un'iscoberta ammajada, pro Mariagrazia, sa tzitade. Intendimus a issa: "Apu bìvhu coment'e unu bisu. Ajaja mia, innanti de si colai cun su babbu de babbu miu, fut colàda con-d-unu spagnolu. De seguru, iat sonnau de andai in Spagna e su disìllu no si dd'at pòtziu acansai. Deu apu intèndiu ca in cussas dis ajaja mia est bènia cun mei a Barcellona". In su Palatu Robert -su fràigu seberadu pro esser su logu distintu de amparu de sa cultura catalana in su mundu- sa pente acudida a sa presentada at chèrfidu intèndere dae sa'oghe sua matessi bindighi poesias de sa regolta. Ma totu custu avolotu no 'at fatu enner peruu istriore pro chi issa, a s'imbesse, totu potat distzare fora de si che ponner in prima lìnia in logos inue b'at zente. "Coment'e chi non fessi deus, coment'e chi bivessi in-d-un'àtru tempus", ammentat oe, prouke li pariat de s'agatare in-d-unu logu cosnòschidu dae meda, ma in àteras istajiones de sa vida. Istajiones antigòrias, si podet finas dare. Ma cumente, e proite? No at a esser chi su vìdu nostru est un'imbolàgiu trobojadu de ammentos dae sos cales no si ressessit a ndi 'ogare atzola peruna? Issa torrandus in ndi narat Mariagrazia. "Podit esai chi totu siat arregadu, immàginis intr'e lìbiu e sonnu chi istèrrint luxia e umbras de su persat un arregodiu chi fait e sfait is bìsius aintru de is brenzas de su memoriu coment'e s'erba torrendi a cresci in beranu asuta de is matas". Iapantus de su tempus, iapantus de su natura, iapantus e sentimentos, de una poesia chi ighet alas pro prochi no ndi fetat briga e profetat sas umbras de sas àteras a toru sua variadas de su mundu.

Uso esclusivo del destinatario. Vietata la riproduzione.